

JAARVERSLAG 2013
Landelijk Bureau Bibob

Ministerie van Veiligheid en Justitie

Justis

Landelijk Bureau Bibob

April 2014

Inhoudsopgave

Voorwoord

- 1 De Wet Bibob en het Landelijk Bureau Bibob
 - 1.1 Evaluatie- en uitbreidingswet Bibob
 - 1.2 Het Landelijk Bureau Bibob
 - 1.3 Tien jaar Bibob
- 2 Cijfers 2013
 - 2.1 Adviesaanvragen 2013
 - 2.2 Uitgebrachte adviezen
 - 2.3 Doorlooptijden
- 3 Kwaliteit adviezen
- 4 Kennisdeling – het Bureau als expertisecentrum

Voorwoord

In verschillende opzichten was 2013 een bijzonder jaar voor Bibob.

Op 1 juni 2013 was het tien jaar geleden dat de Wet Bibob in werking trad en dat het Landelijk Bureau Bibob (hierna: het Bureau) werd opgericht. Dit was voor Justis, waar het Bureau deel van uitmaakt, reden om daar de aandacht op te vestigen onder het motto '10 jaar Bibob: zuiver zaken doen'. Ter gelegenheid van het tienjarig bestaan van Bibob werden twee congressen gehouden met vertegenwoordigers uit het veld en verscheen een bundel waarin deskundigen terugkijken op hun ervaringen met tien jaar Bibob.

Terugkijkend hebben Bibob en het Bureau een grote ontwikkeling doorgemaakt. Bibob is door de jaren heen een effectief instrument gebleken voor bestuursorganen en de adviezen van het Bureau hebben aan veel beslissingen van bestuursorganen ten grondslag gelegen of hebben daaraan een bijdrage geleverd.

Daarnaast heeft op 1 juli 2013 een wetswijziging plaatsgevonden, de Evaluatie- en uitbreidingswet Bibob. Onder het bereik van de wet Bibob zijn onder meer nieuwe sectoren toegevoegd en de bestuursorganen hebben, met ondersteuning van de Regionale informatie- en expertisecentra, meer mogelijkheden gekregen op grond van de wet Bibob informatie over de betrokkene op te vragen in het kader van het eigen onderzoek. Het Bureau heeft bij de implementatie van de wetswijziging een grote rol gespeeld en doet dat nog steeds nu de bestuursorganen de eerste stappen in de uitvoering aan het zetten zijn.

Het Bureau heeft in 2013 ten opzichte van andere jaren een vergelijkbaar aantal adviezen uitgebracht. Daarnaast zijn kwaliteits- en procesverbeteringen doorgevoerd. Het is belangrijk dat het Bureau in staat is flexibel en adequaat te reageren op de (veranderende) behoeften van de bestuursorganen. Het Bureau kan kwalitatief hoogwaardige adviezen geven, omdat het investeert in relevante specialismes, kennis en ervaring. Daarmee heeft het Bureau aan één van de aanbevelingen van de kwaliteitscommissie Bibob uit het jaarverslag van 2012 invulling gegeven.

Om de doorlooptijden van de adviezen zo kort mogelijk te houden, wil het Bureau doelmatig kunnen reageren op mogelijke pieken in de hoeveelheid adviesaanvragen of op urgente spoedaanvragen. Daarom overlegt het Bureau proactief met bestuursorganen en investeert het in slimmer en efficiënter werken zonder dat dit afbreuk doet aan de kwaliteit van het onderzoek. Het Bureau wil een kwalitatief goed advies geven, maar tegelijk efficiënt haar

capaciteit inzetten op de 'juiste' zaken, met oog voor de belangen van het bestuursorgaan en daarmee van de maatschappij in het algemeen.

Onder de paraplu van Justis, de Screeningsautoriteit, is het Bureau in staat ook de komende jaren de juiste afwegingen te maken en prioriteiten te stellen. Screenen is een vak en vraagt in een tijd van toenemende informatie-uitwisseling een organisatie die de professionaliteit en expertise heeft om op basis van een veelheid aan persoonsgevoelige informatie een integrale afweging en analyse te maken.

Voor 2014 liggen interessante uitdagingen te wachten. Justis en het Bureau hebben de ambitie in 2014 verder te digitaliseren. Daarnaast zal fors geïnvesteerd worden in de samenwerking met informatieleveranciers en ketenpartners.

Vanuit de expertise-rol van het Bureau vinden momenteel, in samenspraak met de informatieleveranciers en ketenpartners, verschillende onderzoeken plaats die in 2014 gepubliceerd zullen worden. Deze onderzoeken hebben betrekking op Bibob en Vastgoed, de tipfunctie van het Openbaar Ministerie en de stromanconstructie in een Bibob-onderzoek. Stuk voor stuk onderzoeken die hun waarde zullen gaan bewijzen voor een ieder die zich in het land met Bibob bezighoudt. Kennis delen is kennis vermeerderen!

C.A.J.F. Verheij

Directeur Bureau Bibob

1. De Wet Bibob en het Landelijk Bureau Bibob

Met de Wet Bibob kunnen overheidsorganen de achtergrond van een persoon of bedrijf onderzoeken in het kader van vergunning- en subsidieverlening, bij het gunnen van een overheidsopdracht of bij het aangaan van een vastgoedtransactie. Indien er een ernstig gevaar bestaat dat de aanvrager of zijn zakelijke omgeving crimineel vermogen aanwendt of andere strafbare feiten gaat plegen in het licht van zijn bedrijfsvoering, kan de betreffende overheidsinstantie weigeren om met hem in zee te gaan. Zo wordt voorkomen dat de overheid criminele activiteiten faciliteert en worden bonafide ondernemers beschermd.

1.1 Evaluatie- en uitbreidingswet Bibob

Op 1 juli 2013 is de Evaluatie- en uitbreidingswet Bibob¹ in werking getreden, waarmee onder meer het toepassingsbereik van de Wet Bibob is uitgebreid en enkele verbeteringen zijn doorgevoerd. De uitbreiding geldt voor de vastgoedsector, de kansspelsector, de vuurwerkimporteurs, vergunningen op grond van de Huisvestingswet en voor de uitvoer, doorvoer en overdracht van strategische goederen en diensten. Voor de gemeentelijke vergunningen en ontheffingen geldt dat de Wet Bibob geen specifieke branches meer aanwijst. Gemeenten kunnen nu zelf bepalen welke vergunningen voor inrichting of bedrijf die zijn gebaseerd op een gemeentelijke verordening worden gescreend.

Bij de verbeteringen is vooral gekeken hoe de lasten voor ondernemers konden worden verlicht en hoe de uniformiteit bij het toepassen van de Wet Bibob kon worden bevorderd, onder meer middels nieuwe uniforme vragenformulieren en een nieuw formulier "Bevindingen eigen onderzoek". In dit laatste formulier geeft een bestuursorgaan bij een adviesaanvraag bij het Bureau onder meer aan wat de aanleiding van een adviesaanvraag is en wat uit eigen onderzoek reeds is gebleken. Daar komt bij dat bestuursorganen een sterkere informatiepositie hebben gekregen en zij een uitgebreider eigen onderzoek verrichten naar de betrokkene. De Regionale informatie- en expertisecentra (hierna RIEC's) zijn in dit kader beter toegerust om de bestuursorganen te ondersteunen en hebben soms reeds een RIEC-advies uitgebracht. De noodzaak om gestructureerd reeds gedane bevindingen met elkaar te delen, past in de ketengedachte die met de wetwijziging is beoogd.

De overige wijzigingen houden kortweg in dat de RIEC's, de lokale driehoek en de externe bezwaarschriftencommissie inzage krijgen in een Bibob-advies, en dat de adviestermijn voor het Landelijk Bureau Bibob is verruimd tot maximaal 12 weken.

¹ Staatsblad 2013 125

1.2 Het Landelijk Bureau Bibob

Bij het bepalen van de mate van gevaar kunnen overheidsinstanties zich laten adviseren door het Landelijk Bureau Bibob (hierna: het Bureau). Na zorgvuldig onderzoek in een groot aantal open en gesloten bronnen brengt het Bureau de antecedenten van de direct betrokkene, zijn financiers en zijn zakelijke omgeving in kaart om vervolgens een inschatting te geven van de kans dat er criminele activiteiten worden gefaciliteerd. Met het advies van het Bureau kan het betreffende overheidsorgaan besluiten om al dan niet in zee te gaan met de vergunningaanvrager of wederpartij. Dit advies is niet bindend; de betreffende instantie dient zelf een proportionaliteitsafweging te maken en alle overige belangen bij de besluitvorming te betrekken.

Het Bureau is onderdeel van Justis. Justis is de screeningsautoriteit van het ministerie van Veiligheid en Justitie en is onder meer verantwoordelijk voor het afgeven van de Verklaring omtrent het Gedrag (VOG) en het Toezicht op Rechtspersonen. Justis is gecertificeerd volgens de ISO 9001 normering.

Uniformiteit en onafhankelijkheid

Het Bureau is bij wet ingesteld.² De wetgever vond het daarbij onder meer van belang dat het Bibob-onderzoek op een uniforme wijze wordt verricht, onafhankelijk, integer en op enige afstand van het bestuursorgaan. Met dit laatste wordt de schijn vermeden dat bij het verrichten van een Bibob-onderzoek de onderzoeker zich laat leiden door andere belangen dan het kader van de Wet Bibob en de verkregen informatie op grond van de Wet Bibob.

Een belangrijke meerwaarde van het Bibob-advies is dat er een uniformerende werking van uit gaat. De Wet Bibob kent bij het bepalen van de mate van gevaar tal van kwesties die ruimte voor interpretatie laten, maar deze worden in het advies uniform ingevuld. Met name in de selectie en weging van de soms grote hoeveelheid verkregen informatie in het juridische kader van de Wet Bibob wordt de kennis en ervaring van het Bureau ingezet, om aldus een eenduidige toepassing mogelijk te maken. Bovendien wordt de jurisprudentie van de verschillende rechtbanken, de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State ('de Afdeling') en het College van Beroep voor het bedrijfsleven ('CBb') in de adviezen betrokken en toegepast. Op deze wijze draagt het advies er aan bij dat de Wet Bibob overal zo veel mogelijk op dezelfde wijze wordt uitgelegd. Dit komt de rechtsgelijkheid ten goede.

² Artikel 8 en verder Wet Bibob

1.3 Tien jaar Bibob

In 2013 was het tien jaar geleden dat de Wet Bibob in werking trad. Het Bureau heeft daar op diverse momenten bij stilgestaan. Allereerst is er een jubileumbundel³ gepubliceerd waarin bestuurders, wetenschappers, beleidsmakers en praktijkmensen terugkijken op de ontstaansgeschiedenis van de Wet Bibob en de ontwikkeling van Bibob. Daarbij is zowel ruimte gegeven voor artikelen die verhalen over datgene wat de Wet Bibob heeft bereikt, als voor discussie. De bijdragen waren afkomstig van o.a. emeritus hoogleraar prof. dr. C.J.C.F. Fijnaut, oud minister van Justitie prof. dr. E.M.H. Hirsch Ballin, de voorzitter van Koninklijke Horeca Nederland L. van der Grinten, hoogleraar criminologie prof. dr. H.G. van de Bunt en landsadvocaat mr. drs. R.W. Veldhuis.

Voorts zijn er twee congressen georganiseerd: één voor de bestuursorganen die de Wet Bibob toepassen en één voor de instanties die het Bureau al tien jaar lang van informatie voorzien, zoals de politie, het OM en de Belastingdienst.

Op het congres voor bestuursorganen werd onder meer gesproken door burgemeester Bruinooge van de gemeente Alkmaar. De heer Bruinooge deelde zijn ervaringen van de Achterdam zaak, vermoedelijk de meest omvangrijke en in het oog springende Bibob-zaak tot nu toe. Op basis van een advies van het Bureau besloot de burgemeester de exploitatievergunningen van een prostitutie inrichting op de Alkmaarse Achterdam in te trekken. Nadat de rechtbank in eerste aanleg het besluit van de burgemeester vernietigde, leidde de zaak tot ophef in de gemeente Alkmaar, de landelijke pers en in de Tweede Kamer. Uiteindelijk stelde de burgemeester hoger beroep in en hield het besluit met een aanvullend advies van het Bureau wel stand bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State⁴.

Misdaadjournalist John van den Heuvel deelde zijn visie op de vermenging tussen onder- en bovenwereld, stelde dat dit ook in kleinere gemeenten gaande is en drukte de aanwezigen op het hart om de Wet Bibob in te zetten; criminelen zien gevangenisstraf als beroepsrisico, maar worden door een Bibob-procedure hun portemonnee getroffen, aldus Van den Heuvel.

Tijdens het congres voor informatieveranciers werd onder meer gesproken door Arno Reuser, specialist op het gebied van open bronnen informatie. Reuser ging uitvoerig in op

³ 'Zuiver zaken doen, tien jaar Bibob belicht', ISBN/EAN: 978-90-9027872-8

⁴ ABRvS d.d. 20-07-2011, LJN: BR2279

risico's van het gebruik van informatie van het internet en toonde bijvoorbeeld aan dat de zoekresultaten van Google niet altijd even betrouwbaar zijn.

Duidelijk werd tijdens het congres ook dat de betrokkenheid van informatieleveranciers, zoals het Openbaar Ministerie, politie en de Belastingdienst, bij het instrument Bibob groot is. Informatieleveranciers denken mee in de wijze waarop de informatie volledig, correct en tijdig kan worden aangeleverd. Ondanks het feit dat het verschaffen van informatie voor de betreffende organisaties een neventaak is en zij door de geheimhoudingsplichten in de Wet Bibob geen concrete terugkoppeling kunnen krijgen, zien zij het belang van Bibob. Dat is een positief signaal en een compliment aan deze organisaties.

2. Cijfers 2013

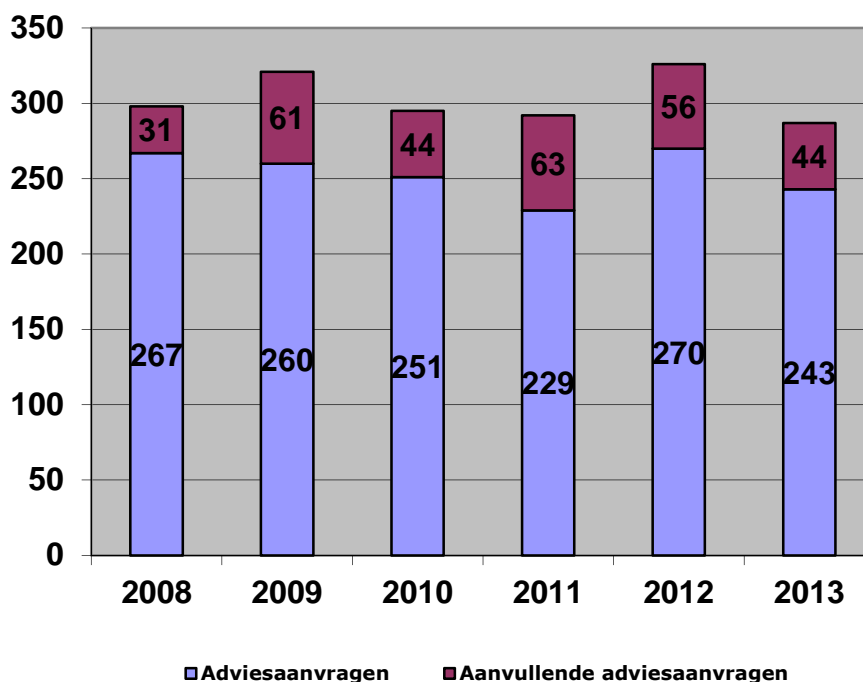
2.1 Adviesaanvragen

In 2013 heeft het Bureau 243 aanvragen voor een Bibob-advies en 44 aanvragen voor een aanvullend advies in behandeling genomen. Het aantal adviesaanvragen is enigszins gedaald ten opzichte van 2012 van 270 naar 243.

Deze daling van het aantal adviesaanvragen laat zich moeilijk verklaren. In 2012 had een groot aantal aanvragen betrekking op coffeeshops. Eind 2011 startte het Project Landelijke Screening Coffeeshops. In 2012 resulteerde dit in 71 coffeeshop-screeningen en in 2013 waren dat er 39. Het is helder dat de gemeenten voortvarend aan de slag zijn gegaan met het screenen van coffeeshops. In de jaren 2012 en 2013 zijn in totaal 110 aanvragen bij het Bureau ingediend om coffeeshops te screenen. Indien de adviesaanvragen die betrekking hadden op coffeeshops buiten beschouwing worden gelaten, is het aantal adviesaanvragen een fractie gestegen in 2013 ten opzichte van 2012 (van 199 naar 204).

Een aanvullend advies wordt in de praktijk door een bestuursorgaan vaak aangevraagd na een verstrekte zienswijze door de betrokkene of diens advocaat. Wanneer de betrokkene nieuwe, voor het Bibob-advies relevante informatie aan het bestuursorgaan verstrekt, in bijvoorbeeld een bezwaarschriftprocedure, kan er grond zijn voor het bestuursorgaan het Bureau te vragen om deze informatie in het uitgebrachte Bibob-advies te betrekken. De betrokkene heeft sinds de wetswijziging van 1 juli 2013, in het geval van een 'ernstig gevaar'-advies recht op een afschrift van het Bibob-advies.

In totaal werden in 2013 44 aanvullende adviesaanvragen ingediend. In 2012 waren dit er 56

Geografische verdeling van de Bibob-adviesaanvragen op bestuursorganen uit de provincies

Van de 243 adviesaanvragen komen geografisch de meeste aanvragen van bestuursorganen (d.w.z. gemeenten en provincie) uit de provincie Noord-Brabant, te weten 67, gevolgd door Zuid-Holland en Noord-Holland.

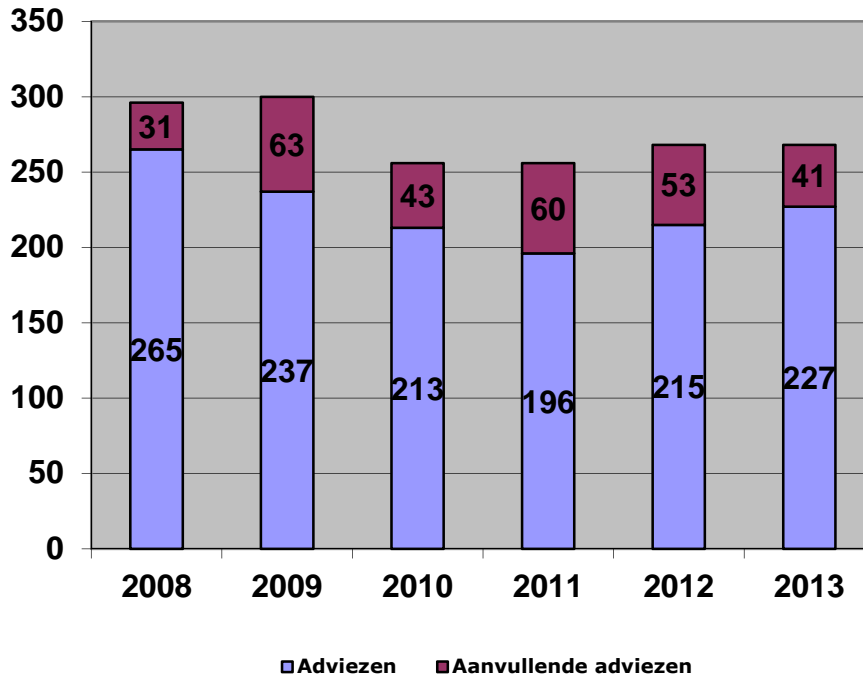
De minste adviezen komen uit Flevoland, Drenthe, Zeeland en tot slot sluit Friesland de rij⁵.

⁵ Vijf adviesaanvragen waren afkomstig van zelfstandig bestuursorganen en niet regio-gebonden

2.2 Uitgebrachte adviezen

Het Bureau heeft in 2013 227 adviezen en 41 aanvullende adviezen verstrekt. Ten opzichte van de afgelopen jaren betekent dit een lichte stijging.

Adviezen per bestuursorgaan

In 2013 zijn 215 adviezen aan gemeenten verstrekt, acht aan provincies en vier aan zelfstandige bestuursorganen. Rijksoverheidsorganen hebben geen adviezen aangevraagd. Dit is een vergelijkbaar beeld ten opzichte van andere jaren.

De meeste adviezen worden dus aan gemeenten verstrekt. Daarbij dient te worden opgemerkt dat het Bureau een duidelijke toename in de contacten en de Bibob-bewustwording ervaart bij de provincies en enkele zelfstandige bestuursorganen, zoals de Nationale en Internationale Wegvervoer Organisatie (hierna: de NIWO).

In 2013 kwamen negen bestuursorganen voor de eerste keer naar het Bureau met een Bibob-adviesaanvraag.

Met gemeenteambtenaren van 17 bestuursorganen heeft het Bureau een intakegesprek gevoerd, waarin de casus is toegelicht door de gemeenteambtenaar en de medewerkers van het Bureau hebben uitgelegd hoe het advies tot stand komt. Bureau beoogt hiermee het

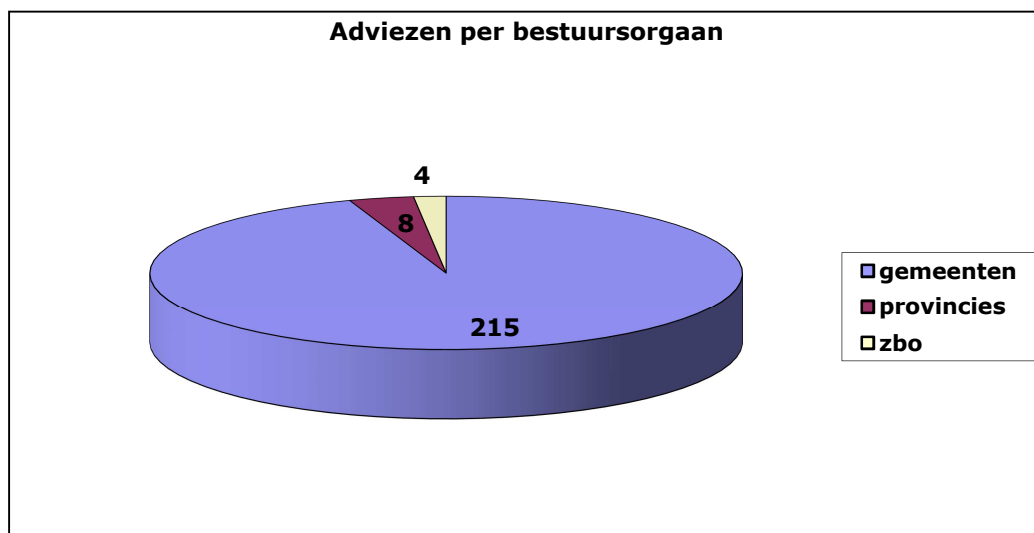
bestuursorgaan inhoudelijk te ondersteunen bij de complexe Bibob-materie en inzicht te verschaffen in de eigen werkwijze.

37 adviesaanvragen zijn door de bestuursorganen ingetrokken tijdens het onderzoek door het Bureau. In 2012 waren dit er nog 18.

Nader onderzoek heeft uitgewezen dat er met name twee redenen aan ten grondslag liggen dat bestuursorganen adviesaanvragen intrekken. In de meeste gevallen is de reden dat de betreffende aanvrager van een vergunning de aanvraag bij het bestuursorgaan intrekt. Vaak gebeurt dit nadat het Bureau aanvullende vragen heeft gesteld aan de betreffende aanvrager. De aanname dat de preventieve werking van het Bibob-instrument hieraan ten grondslag ligt, kan niet worden getoetst, maar is wel aannemelijk.

Daarnaast komt het voor dat zich nieuwe ontwikkelingen of wijzigingen voordoen tijdens het Bibob-onderzoek, waardoor bestuursorganen in de gelegenheid zijn alternatieve handhavingsinstrumenten in te zetten. Per slot van rekening blijft het Bibob-instrument een ultimatum remedium.

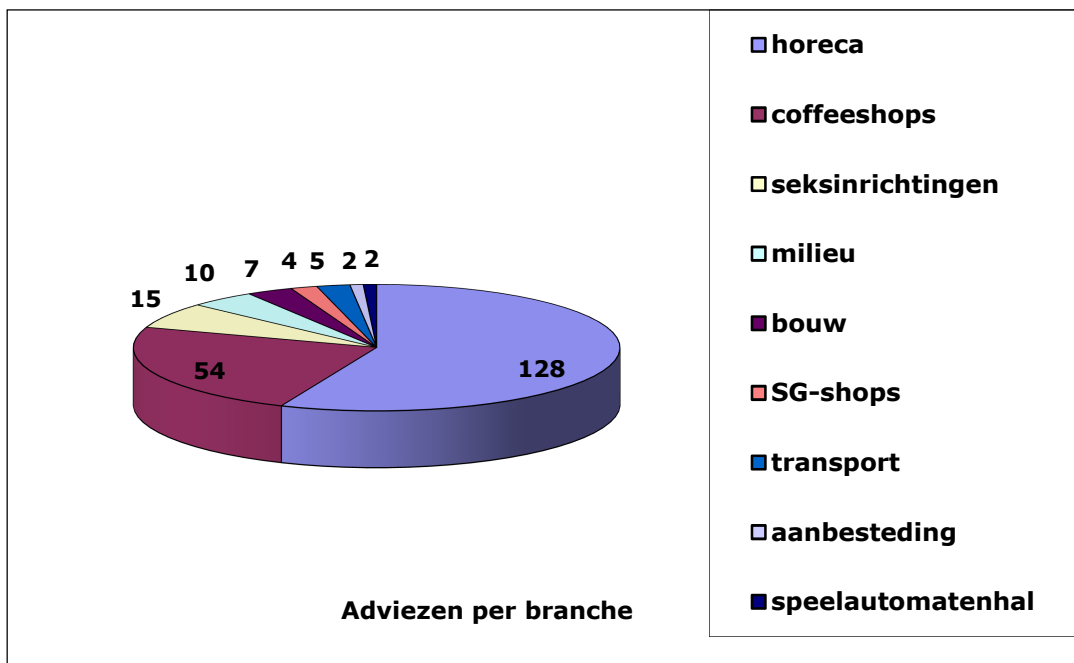
Het Bureau bespreekt, indien zij tijdens het onderzoek zelfstandig kennis neemt van onregelmatigheden in de vergunningaanvraag of in de feitelijke situatie van de betrokkene, met het bestuursorgaan pro-actief alternatieve afdoeningsmogelijkheden. Dit om een onnodig Bibob-onderzoek te voorkomen.

Adviezen per branche

Het aantal adviezen per branche is vergelijkbaar ten opzichte van 2012. Veruit de meeste adviezen hadden betrekking op de horecasector, te weten 128. 54 adviezen hadden betrekking op coffeeshops, 15 op seksinrichtingen, 10 op de milieusector, 7 op de bouwsector, 4 op smart- en growshops, 5 op de transportsector, 2 op aanbestedingen en 2 op speelautomatenhallen.

De nieuwe sectoren die zijn toegevoegd aan de Wet Bibob door de wetswijziging per 1 juli 2013, hebben nog niet tot adviesaanvragen en uitgebrachte adviezen in 2013 geleid. Bestuursorganen zijn veelal allereerst bezig de nieuwe sectoren in hun Bibob-beleid te implementeren om vervolgens te gaan toepassen. Naar verwachting zullen in 2014 de eerste adviesaanvragen bij het Bureau worden gedaan.

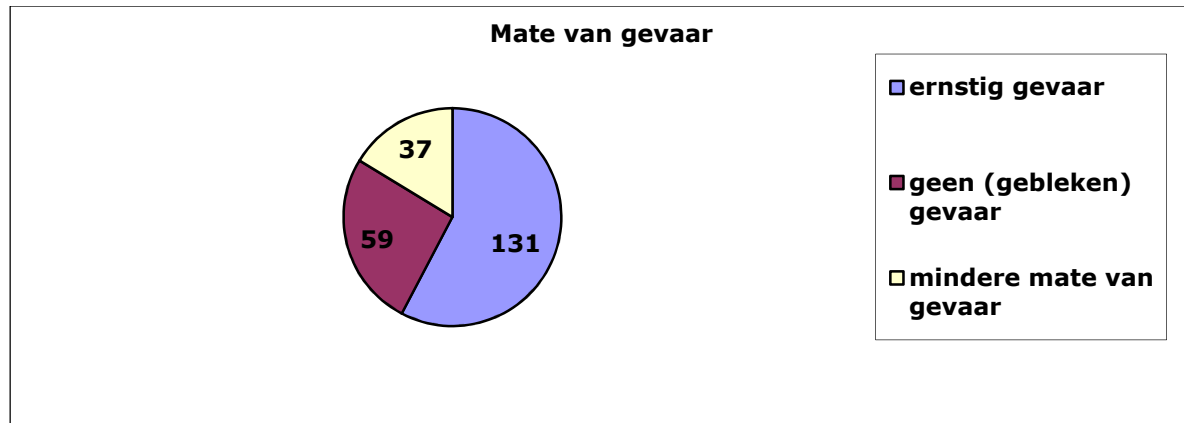
Mate van gevaar

De adviezen kunnen worden onderverdeeld in de mate van gevaar dat de beschikking mede zal worden gebruikt om crimineel verkregen vermogen te benutten of om strafbare feiten te plegen. Het Bureau concludeerde 131 maal een ernstig gevaar, in 37 gevallen was er sprake van mindere mate van gevaar en 59 keer concludeerde het Bureau dat er geen gevaar in de zin van de Wet Bibob is gebleken.

De meeste adviezen, die het Bureau heeft afgegeven, waren ernstig gevaar-adviezen. Ten opzichte van 2012 was het percentage ernstig gevaar-adviezen vergelijkbaar, namelijk in

2012 59% en in 2013 58%. Het percentage geen gevaar-adviezen daalde in 2013 van 29% in 2012 naar 26% in 2013. Het percentage mindere mate van gevaar-adviezen was in 2012 12% en in 2013 16%.

De percentages wijken niet dermate af dat vanuit de casuïstiek conclusies zijn te trekken.

2.3 Doorlooptijden

Het Bureau is in 2013 begonnen met een fors aantal adviesaanvragen dat niet direct in behandeling kon worden genomen. Dat heeft geresulteerd in een plan van aanpak met twee doelstellingen.

Ten eerste is er op ingezet om op korte termijn de achterstand van de te behandelen adviesaanvragen inlopen. Dit is gebeurd met behulp van het inzetten van extra personele capaciteit. Ook is in overleg met de bestuursorganen die een adviesaanvraag hebben ingediend, voor zover mogelijk, een prioritering aangebracht.

De tweede doelstelling is om op langere termijn het Bureau zo in te richten dat het in staat is flexibel en doelmatig te handelen bij wisselende aantallen adviesaanvragen en de verschillen in complexiteit/zwaarte van het onderzoek.

Concreet betekent dit onder meer betere selectie aan de poort, overleg met het bestuursorgaan omtrent het eigen onderzoek, afbakening van het onderzoek, een zo spoedig mogelijke en efficiënte bevraging van informatieleveranciers en investering in de deskundigheid en specialismes van de Bibob-onderzoekers van het Bureau.

Dit heeft ertoe geleid dat het Bureau halverwege 2013 adviesaanvragen weer direct in behandeling kon nemen. Daarnaast stellen de genoemde procesverbeteringen het Bureau beter in staat in de toekomst mogelijke pieken in adviesaanvragen op te vangen. In onderstaande tabel met doorlooptijden vanaf september 2013 is dit terug te zien.

Doorlooptijd per jaar

Jaar	Binnen 8 weken	Tussen 8 en 12 weken	Langer dan 12 weken
2008	22%	40%	38%
2009	60%	27%	13%
2010	52%	34%	14%
2011	67%	21%	12%
2012	47%	28%	25%
2013	32%	25%	43%

Doorlooptijd per maand (september-december 2013)

Maand	Binnen 8 weken	Tussen 8 en 12 weken	Langer dan 12 weken
September	39%	17%	44%
Oktober	50%	17%	33%
November	71%	23%	6%
December	77%	11%	12%

3. Kwaliteit adviezen

Kwaliteitscommissie Bibob

Adviezen van het Bureau worden jaarlijks steekproefsgewijs getoetst door de kwaliteitscommissie Bibob op kwaliteit en op zorgvuldigheid waarmee adviezen tot stand zijn gekomen. De kwaliteitscommissie is onafhankelijk van het Bureau in haar selectie en bevindingen. Deze bevindingen worden jaarlijks gerapporteerd aan de minister van Veiligheid en Justitie en tevens gedeeld met het Bureau middels aanbevelingen. De aanbevelingen gebruikt het Bureau om het Bibob-advies telkens te verbeteren op kwaliteit, leesbaarheid en zorgvuldigheid.

Evaluatie bestuursorganen

Het Bureau hecht erg aan de mening van de bestuursorganen over de verstrekte adviezen. Daartoe voert het continu een klanttevredenheidsonderzoek uit. Daarbij wordt het bestuursorgaan na verstrekking van het advies gevraagd zowel de service van het Bureau als de kwaliteit van het advies te evalueren en een oordeel te geven over de doorlooptijd, de leesbaarheid en de volledigheid van het advies en de communicatie van het Bureau gedurende de onderzoeksperiode. De bestuursorganen hebben 90 adviezen beoordeeld en het oordeel is stabiel gebleven. Over 2013 werden (afgerond) de volgende gemiddelde cijfers geleverd:

doorlooptijd	leesbaarheid	Volledigheid	Communicatie
7	8	8	9

De (afgeronde) cijfers over 2012 zagen er als volgt uit:

doorlooptijd	leesbaarheid	volledigheid	Communicatie
7	8	8	9

4. Kennisdeling – Bureau als expertisecentrum

De uitvoering van de Wet Bibob kan complex zijn. Het Bureau tracht daarom de afnemers van de adviezen zo goed mogelijk te begeleiden en zo veel mogelijk kennis met hen te delen. Op het gebied van de Wet Bibob vormt het Bureau een centrale plek binnen de overheid waar kennis en expertise is gebundeld en kan worden gecoördineerd ten behoeve van de samenwerking in het veld, zowel in de uitvoering als in de juridische analyse.

Informatiefunctie

Daartoe is allereerst de website www.justis.nl/bibob in 2013 grondig herzien en aangepast aan de wijzigingen van de Evaluatie- en uitbreidingswet Bibob. Ook het Bibob-beleid dat door de directie Veiligheid en Bestuur van het ministerie van Veiligheid en Justitie wordt gemaakt, is op de website terug te vinden.

Daarnaast geeft het Bureau ieder kwartaal een digitale nieuwsbrief uit, waarvoor belangstellenden zich kunnen aanmelden. Inmiddels ontvangen ruim 400 geïnteresseerden deze nieuwsbrief.

Helpdeskfunctie

In het kader van de wettelijke helpdeskfunctie heeft het Bureau in 2013 via email en telefoon per werkdag gemiddeld tien vragen van met name bestuurs- en andere overheidsorganen en

RIEC's over de toepassing van de Wet Bibob ontvangen en beantwoord. Het Bureau fungeert tevens als sparring-partner over het wel of niet toepassen van de Wet Bibob in een specifieke casus.

Om het Bibob-advies van het Bureau beter te kunnen duiden en de leesbaarheid voor het bestuursorgaan te vergroten, geeft het Bureau sinds 2013 in een advies een uitleg van het juridische kader en de gebezigde terminologie van de Wet Bibob.

Opleidings- en voorlichtingsfunctie

Voorts heeft het Bureau wederom een aantal cursussen, workshops en voorlichtingssessies georganiseerd. Anticiperend op de wetwijziging zijn gezamenlijk met het ministerie van Veiligheid en Justitie en de RIEC's een groot aantal voorlichtingssessies in het land gehouden om zo de implementatie bij de bestuursorganen te bevorderen.

Overige voorlichting is onder meer verzorgd voor gemeenten, de Kansspelautoriteit, de NIWO, de Rijksgebouwendienst en de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Juridische analyse & onderzoek

De vertaling van individuele Bibob-adviezen naar trends en ontwikkelingen is niet eenvoudig te maken. Dit vraagt analyse en (dossier)onderzoek. In 2013 heeft het Bureau meerdere onderzoeken in gang gezet, die in de loop van 2014 gereed zullen zijn.

- De toepassing van de tipfunctie door het Openbaar Ministerie

Een reeds groeiend aantal Bibob-onderzoeken wordt door bestuursorganen bij het Bureau aangevraagd op basis van een zogenaamde 'OM-tip'. Het Openbaar Ministerie (hierna: het OM) is een belangrijke partner in de uitvoering van de Wet Bibob. De praktijk laat zien dat Bibob-onderzoeken op basis van een OM-tip vaker de conclusie van een gevaar als uitkomst hebben, dan adviezen die niet door middel van de OM-tip worden aangevraagd.

Het OM beschikt over zeer waardevolle informatie over (rechts)personen die relevant kan zijn voor door het openbaar bestuur te nemen beslissingen. Het is belangrijk dat het OM deze informatie deelt met de bestuursorganen. Bestuursorganen zijn gebaat bij een goede toepassing van de Wet Bibob en kunnen in dat kader de OM-tip gebruiken in een doelgerichte en selectieve inzet van de wet Bibob.

Bij het Bureau bestaat al enige tijd de behoefte om de OM-tip in Bibob-dossiers nader te onderzoeken op onder meer effectiviteit en andere aspecten en zo handvatten te geven om de OM-tip nog meer tot zijn recht te laten komen.

- Onderzoek stromanconstructies

De minister van Veiligheid en Justitie heeft de vaste commissie van de Eerste Kamer toegezegd dat er een onderzoek komt naar de:

“mogelijkheden en onmogelijkheden om (vermeende) stroman-constructies bij de toepassing van de Wet Bibob te onderkennen en aan de (potentiële) wederpartij tegen te werpen indien actueel en ernstig gevaar dreigt voor misbruik van een vergunning, subsidie of vastgoedtransactie voor criminele doeleinden.”

Dit onderzoek vindt thans bij het Bureau plaats middels een diepgaande analyse van geselecteerde Bibob-dossiers.

- Project vastgoedtransacties & huisjesmelkerij

De Wet Evaluatie- en uitbreidingswet Bibob, die zoals genoemd op 1 juli 2013 in werking is getreden, ziet onder meer toe op de uitbreiding van de het toepassingsbereik van de Wet Bibob naar ‘vastgoed- en grondtransacties waarbij de overheid betrokken is als civiele partij’ en ‘vergunningen in het kader van de Huisvestingswet’.

Samen met bestuursorganen en RIEC's voert het Bureau onderzoek uit, met als doel om handvatten te bieden aan het Bureau en bestuursorganen ter implementatie van de Wet Bibob op vastgoedtransacties en huisvestingsvergunningen in de uitvoeringspraktijk. Meer specifiek wordt beoogd om een stappenplan op te stellen dat dient als raamwerk voor de bestuursorganen aan de hand waarvan zij niet alleen Bibob-beleid kunnen inrichten, maar ook een werkwijze kunnen opstellen ten aanzien van vastgoedtransacties en huisvestingsvergunningen.

Samenwerking

Het Bureau hecht aan een goede relatie met de afnemers van de adviezen. Daartoe heeft het ook in 2013 overleggen met de G4 (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht) georganiseerd waar actuele Bibob-thema's besproken werden. Voorts wordt er een vergelijkbaar netwerk met de provincies en de RIEC's onderhouden. Tenslotte vonden in het kader van '10 jaar Bibob' ook twee conferenties plaats voor gemeenten en informatieleveranciers.

Tot slot zijn de contacten met het Landelijk informatie- en expertisecentrum (LIEC) geïntensiveerd en samen worden landelijke en regionale ontwikkelingen ten aanzien van Bibob, georganiseerde criminaliteit, mensenhandel en witwassen gedeeld en vindt vertaling

naar de uitvoering plaats. De verwachting is dat de komende jaren deze samenwerking alleen maar zal toenemen.